

VASÁRNAP

KÉPES CSALÁDI HETI UJSAG.

FŐSZERKESZTŐ:
NAGY KÁROLY, ref. theol. tanár.
 FELELŐS SZERKESZTŐ:
VAJDA FERENCZ,
 székelyudvarhelyi ref. pap

KIADJA:
 Az Erdélyi Ref. Egyházkerület
 »Egyházi Értekezlete«

Megjelenik:
 minden vasárnap egy iven.
 ELŐFIZETÉSI ÁR:
 Egy évre . 4 kor. Negyedévre 1 kor.
 Fél évre . 2 kor. Egy szám ára 10 fill.

SZERKESZTŐSÉG

hova
 a lapba szánt kéziratok
 reklamációk
 küldendők

Székelyudvarhely,
 ev. ref. papi lakás.
 Előfizetési pénzek,
 Becsek Dániel Fia
 könyvnyomdájába inté-
 zendők: Sz.-udvarhely
 Árpád-utca 3

Egyesületek.

Régi igazság az, hogy *az egységben erő van.* A világ azonban nem ismeri ezt az igazságot. Ha ismerné, követné minden téren. De, hát mi református keresztyének ismerjük-e és követjük-e? Első sorban, azt hiszem, minket terhel a vád, hogy nem egyesülünk céljaink kivitelére. Nem tartunk össze ügyeink védelmében. Nem értünk egyet a legégetőbb kérdések megvalósításában. E miatt aztán nem izmosodik úgy a református egyház, mint kellene; s nem termi meg a mi hitünk azokat a nemes gyümölcsöket, melyet Krisztus méltán elvárna az ő követőitől.

Református vallásunk a gondolat és az érzelem szabadságának vallása. Lelkünk szárnyait nem nyügözi le sem a pápai csalhatatlan tudomány, sem a mi saját hitcikkeink uralma. Szabadon áldha a fáradt lelkünk teremő, jó Istenét. Szabadon érheti Isten bünbocsátó kegyelmét. Szabadon kutathatja az írásokat, melyekben örök életnek beszéde vagyon. De, ez a nagy lelki szabadság korántsem azt teszi, hogy immár senkinek semmi felelősséggel nem tartozunk. Az üdvösség megszerzésének dolgában járjon mindenki a maga lábán. Más szájjával, a mint senki sem lakik jól: úgy más helyett senki sem cselekedhetik jót, másnak senki sem szerezhethet bünbocsánatot. Ezt mindenkinek saját magának kell megnyerni *a Krisztusban vetett hit által.* Ez az egyéni hitszabadság.

De, ha függetlenek, szabadok vagyunk hitünkben: tömörölnünk, egyesülnünk kell a szeretet munkáiban. Egymásnak terhét hordozzátok, így int az apostol is, és úgy töltsétek be a Krisztus törvényét. *A Krisztus egyellen törvénye*

a szeretet törvénye. Ennek a törvénynek kell be-irva lenni minden keresztyén ember szívébe. E törvénynek kelle áthatni minden egyházi intézményt. E törvénynek kell egyesíteni az erőket, összekapcsolni az embereket.

A mi református egyházunkból — fájdalom — mintha kihalt volna a szeretet törvénye. Nem ragaszkodunk eléggé egyházunkhoz. Ennek fölvirágzásáért nem teszünk meg mindent, a mi csak tőlünk telik. Protestáns irodalmi Társaságunk tagjainak száma a mult évben 24-el csökkent. Nincs a magasabb osztályban, a ki pártolja ama nemes intézményt. Megalakítottuk az egyházi értekezleteket. Ezelőtt három évvel mindenki lelkesedett érete. Ma csak a tizedik része lelkesedik. Tagjainak számában aligha csökkenés nem lesz. Gyűlései iránt nincs érdeklődés. Alig vesz részt az évi rendes gyűlésen 20—25 egyén. Pedig ezen értekezletek lettek volna arra hivatva, hogy egyházunkat új életre keltsék, s annak tagjait össze fűzzék, hogy egy is el ne vesszen.

Közelebbről »katholikus Budapest« czimen egy könyv jelent meg, mely azt írja le, hogy Budapesten miféle intézmények állanak fenn a kath. hitvallás támogatására. Csupa czimből áll az egész könyv. Czime és ismertetése a különféle kath. intézményeknek. A ki ezt a könyvet nem látja, fogalma sincs róla, hogy milyen szervezett a kath. egyház a hivek lelki gondozásában. Azt hisszük nincs egyetlen hive se a kath. egyháznak, a mely számon ne volna tartva és ne tartoznék valamelyik egyesülethez.

Összevetve a kath. egyház egyesületeit a mi egyházunk egyesületeivel: meg kell állapítanunk, hogy mi nagyon el vagyunk maradva. Az egyesületi eszme a mi egyházunkban még nem

fejlődött ki. E nélkül pedig erős református egyház nem állhat fenn. Meg kell találni minden egyházban amaz alkalmas egysületeket, intézményeket, melyekben hiveink tömörülhetnek. Legyen tagja egyházunk minden hive, kicsiny és nagy, valamelyes ilyen egyházi társulatnak, a mely fő czéljául az evangélium terjesztését tűzte ki és ezen egységben megerősödik a mi egyházunk is.

Szervezzünk tehát református ifjusági egyleteket, olvasóköroket, gyűjtsünk tagokat az egyházi értekezleteknek.

Vajda Ferencz.

Konfesszió*

Az én hitem nincsen betükbe zárva,
Az én hitem a szeretet világa,
Itt ebben él csak igazán.
Nem okoskodó könyvek leveléről:
Édes anyám meleg szivéből
Szállt a szivembe hajdanán.

Már akkor az első csodás imádság
Áhítatában bontogatta szárnyát,
Ott láttam Istent legelőbb.
Ottan jelent meg színről-szinre nékem,
Édes anyám meleg szemében
Arasznyi nyoszolyám előtt.

*Mutatványul szerzőnek »Csendes dalok« című kötetéből. Megrendelhető (füzött példány 2 kor. 40 fillér, kötött 4 kor 40 fillér.) akár a szerzőnél Temesvárt, akár a Singer és Wolfner czégnél, (Budapest, Audrassy-út 10.)

TÁRCZA.

Körösi Csoma Sándor emlékezete.

— Irta: Sándor József. —

Rich bagdadi angol követhoz latin nyelvű jelentést intézett s támogatásával szeptember 14-én európai öltönyben lóháton egy karavánnal Kurdisztánon át október 14-én Perzsia fővárosába, Tehernába ért. Itt európai embert nem talált, de az angol követségnél egy perzsa szolga szállást és egyéb tárgyakat adott neki. Levelet intézett Mr. Willock Henrik őrnagy követhoz, a ki hazajött s öcsésével George-val, valamint dr. Richard követségi orvossal együtt felkarolták a magyar utazót. Szivességéből négy hónapot töltött Teheránban, hol megismerkedett az ó és új perzsa nyelvvel, több őt érdeklő munkát áttanulmányozott. Deczember 21-én levelet irt Nagy-Enyedre Zabolai Kovács József tanárhoz. »Látván — írja e levelében — micsoda nagy bizonytalanság uralakodjék az egész tudos világban nemzetünk eredeti lakhelye, elszármazása, régibb történetei, nyelvünk más nemzetekkel való atyafisága felett, továbbá

Jártam azóta el-szét a világban,
De igazabban Istent sohse láttam,
Mint gyermeki szemekkel ott!
Kerestem nagy, felséges templomokban,
De a mi szalmás házikónkban
Tudom, hogy inkább ott lakott!

Az én hitem a szeretet világa
És hirdetem azóta a világba,
Hogy Isten van, hogy Isten él!
De ritmusos, bős, nagy imádságoknál
S szemforgató ábrázatoknál:
Neki egy kis szeretet többet ér!

Szabolcska Mihály

Kálvin János tanítása a szákramentumokról.

2. Az urvacsoráról.

A keresztyén egyház számára rendelt másik szákramentum a Krisztus testében megszentelt kenyér és az ő vérében megszentelt bor. Nevezük pedig vagy urvacsorának vagy eücharistiának (hálaadás), mivel abban egyfelől az Ur jósa táplál minket szellemileg, másfelől pedig mi adunk hálát az ő jóvoltáért. Az ígélet, mely e szákramentumhoz van adva, világosan megmutatja, hogy miért és mi czélra szereztetett; t. i. hogy minket bizonyosokká tegyen arról, hogy az Ur teste ugy adatott érettünk egyszer, hogy most a miénk legyen és állandóan a miénk maradjon; és hogy

micsoda helytelen vélekedései legyenek a külső írónak, a kik sem nemzetünk történetével, sem a nemzet karakterével és szokásaival eléggé ismeretesek nem lévén, csupán a nevek hasonlatosságából ítélvén, akarták megmutatni nemzetünk elszármazását és régibb történeteit; utoljára látván, mennyire eltévelyedtek legyen némely tudós hazámiai (jóllehet a nyelv atyafiságát helyesen állíták) a külső írók tekintete után: én hogy mind tulajdon vágyódásomnak eleget tegyek, mind pedig nemzetemhez való szeretetemet és háládatosságomat megmutassam, számba nem vévén fáradságot, nyughatatlanságot, távolságot és megtörténhető veszedelmet, azon fáklyánál fogva, melyet Németországban gyujtottam volt meg, elindultam nemzetem eredete felkeresésére; az ég megáldotta lépéseimet s nagy reménységem vagy, hogy ha valami szerencsétlenség nem ér, bárha szintén épen más úton indultam legyen is meg, mint a melyet a közvélekedés javallhatott volna, rövid idő alatt megbizonyithatom, hogy nem helytelen fundamentumon épült az én meggyőződésem.« Kéri, hogy a »nagyérdemű hazafiak« némi pénzsegélyt küldjenek, mert tulajdon költségéből, bármi szerényen élt is vele, kifogyott, s reméli, hogy ha valami szerencsétlenség nem éri, örvendetes relatiókkal egy esztendő mulva hazatérhet. A levél megjelent a »Tudományos Gyűjtemény«-ben s Pestvármegye, József nádor főispán elnöklete alatt

az ő vére úgy ontatott ki érettünk egyszer, hogy a miénk legyen mindig, a jövőben is. Ez által ismét meg van czáfolva azok tévedése, a kik tagadni merték azt, hogy a szakramentumok a hit gyakorlására, annak támogatására, ösztönzésére és növelésére adattak. Mert az igék ezek: »e pohár új-testamentum, az én vérem által«¹⁾. Azaz: okmánya és bizonyossága az ígéretnek. Mindentütt pedig, a hol ígéret van: ott a hitnek van, a mire támaszkodjék, a mivel magát vigasztalja, a mivel magát erősítse. S valóban, ebből a szakramentumból a mi lelkünknek nagy megnyugvást és vigasztalást szerezhetünk. Mert ebben arra nézve nyerünk bizonyosságot, hogy a Krisztus velünk és mi a Krisztussal kölcsönösen annyira egygyé lettünk, hogy mindazt, a mi az övé, magunkénak mondhatjuk és a mi a miénk, azt az övének tarthatjuk. Ennélfogva bátran biztathatjuk magunkat is, hogy az örök élet a miénk és hogy a mennyeknek országa ép úgy nem vétethetik el mitőlünk, mint magától a Krisztustól sem. S viszont, a mi bűneink miatt ép úgy nem kárhóztathatunk, mint ő maga; mert azok immár nem a mieink, hanem az övéi. Nem mintha neki jogosan bármi bűn tulajdonítható volna; hanem azért, mivel azokért ő maga-magát állította oda adós-nak is, fizetőnek is. A csere, melyre az ő mérhetetlen jóságából kifolyólag mivelünk lépett, ez: a mi szegénységünket magára véve, a saját gazdagságát ránk ruházta; a mi gyarlóságunkat magára véve, saját erejével minket megerősített; a mi halandóságunkat magára véve, saját halhatatlan-

ságával ajándékozott meg minket; földre szállván, nekünk a mennybe készített utat; velünk együtt ember-fiává lévén, minket magával Isten fiaivá tett. Mindezek ebben a szakramentumban annyira bizonyosan vannak ígérve nekünk, hogy egészen biztosra vehetjük, miszerint ezek valósággal megadatnak nekünk, épen mintha maga a Krisztus állana szemünk előtt és őt kezeinkkel érintenők. Mert ez az ige nem csalhat meg bennünket, sem nem hazudhat: »vegyétek, egyétek, igyátok; ez az én testem, a mely tiérettetek adatik, ez az én vérem, a mely a bűnök bocsánatára kiontatik«²⁾. A miről azt parancsolja, hogy vegyünk: az azt jelenti, hogy a miénk; a miről azt parancsolja, hogy együnk: az azt jelenti, hogy velünk egy lényeggé lesz. Midőn mondja: ez az én testem, a mely érettetek adatik; ez az én vérem, a mely érettetek kiontatik: azzal arra tanít, hogy mindezek nem annyira az övéi, mint inkább a mieink, melyeket nem a maga hasznára, hanem érettünk és a mi javunkra vette is fel, tette is le. De különösen megjegyzendő, hogy e szakramentum egész ereje e szavakban van: mely tiérettetek adatik, tiérettetek ontatik ki. Másként nem sokat használna nekünk az Ur testének és vérenek mostani kiosztása, ha azok egyszer nem a mi váltságunkra és üdvösségünkre adattak volna. Így hát azok a kenyér és bor alatt képviseltettek; hogy annak folytán megértsük, miszerint nemcsak a mieink, hanem élet és eledel nekünk. Ez az, a mire előbb figyelmeztettünk, hogy az érzéki dolgok által, melyek a szakramentumokban

¹⁾ Máté 26. 26-28.; Márk 14. 22-24.; Lukács 22. 19-; I. Korinthus 11. 23-25.

²⁾ Lukács 22. 20.; I. Korinthus 11. 25.

1821. május 10-én tartott közgyűlésén »jeles összeget« adtak össze s elrendelték a gyűjtést a megyében a szolgabírák útján a birtokosok közt is. Erdélyben 86 arany gyűlt össze, mely összeg Trattner János a »Tudományos Gyűjtemény« kiadója útján József nádor, mint a Magyar Tud. Akadémia pártfogója közvetítésével, 1821. szeptember 18-án a bécsi titkos kancelláriától s illetve Ő Felsége kabinet-irodájától legmagasabb parancs mellett további kézbesítés végett Konstantinápolyba gróf Lützow cs. és kir. internuntiusához küldetett, a ki az ottani angol követnek adta át, hogy Willock útján Csomának kézbesítsék. Az összeget azonban Csoma ekkor már nem kapta meg, mert márczius 1-én hátrahagyva európai ruháját, minden könyvét és iratát, bizonyítványait s még egy levelet is Kovács tanárhoz, arra az esetre, ha el találna halni, a Willocktól kapott 40 arany, másként 300 rupia, körülbelül ugyananyi ezüst huszas segélylyel, melyet ez később az angol kormánynak betudott, örmény paraszt ruhában Khorraszánba indult. Meshedben az oroszokkal folyó háborús villongások miatt két hónapig időzött, de november 18-án megérkezett Bokharába.

Néhány nap mulva télviz időben, Afghanisztán fővárosába, Kabulba érkezett. Január 19-én tovább menve, Duka városában találkozott Allard és Ventura francia tisztekkel, kik szívesen fogadták s mivel a tél miatt tovább nem hatol-

hatott, velök egyelőre a pendsábi britt Lahorba ment. De márczius 23-án már Kasmirba indult s onnan június 9-én megérkezett Ladak tartomány fővárosába, Lehbe. Innen 25 napi veszteglés után kénytelen volt Lahorba visszatérni. Ez útján Kasmir határánál találkozott William Moorcroft angol kormányügynökkel és utazóval, a ki kölcsönadta neki Georgi ágostonrendi páter 1762-ben irt kezdetleges tibeti szótárát, melyből megismerte, hogy a tibeti nyelv egytagu mongol nyelv s az indogermán szanszkritből csupán az írásjegyeket vette át, úgy mint a magyar a latint. Később közölte Moorcrofttal, hogy a telet a tibeti nyelv és irodalom tovább tanulására szentelné, ha mindennapi szükségéi fedezésére segédelmet nyerne, abból a célból, hogy megismerje az előtte már tudvalevő számos kötet tartalmát, melyek minden tibeti zárdában feltalálhatók. Moorcroft belátván, hogy Anglia ép akkor folyó közép-ázsiai terjeszkedésére nézve ez milyen fontos dolog, 300 rupiát ad mindennapi szükségéi fedezésére, melyet ő is később az angol kormánynak szintén betudott. Csoma 1823. április 21-ikén írásban kötelezte magát, hogy »hü lesz ígéretéhez«, azaz kutatásai eredményét a kalkuttai angol kormánynak ajánlja fel. Megegyezlek abban is, hogy a kalkuttaiázsiai társaság a szükséges segédkönyveket meg fogja küldeni, a mi azonban sohasem történt meg. Csoma 1820-tól 1834-ig, mialatt tibeti nyelvtanát

adatnak, a bizonyos hasonlatosság (analogia) folytán, a lelkiekre kell vezetnünk. Így, midőn a Krisztus testének jegyeképen nekünk adott kenyeret, látjuk: azonnal erre a hasonlatossága kell gondolnunk; valamiképen a kenyér a mi testünknek életét táplálja, meg- és fentartja: azonképen a Krisztus teste a mi lelki életünknek eledele és fentartója. Midőn pedig a bort látjuk a vér jelképeként, meg kell gondolnunk, hogy micsoda haszna van a bornak testünkre nézve, hogy megértsük: miszerint ugyanazt eszközli nekünk lelki- leg a Krisztus vére. Ezek pedig a következők: megerősítnek, felüditnek, megvidámitnak. Mert hogyha jól meggondoljuk, hogy mit használt nekünk az, hogy ezt az ő szentséges testét életünk adta és vérét kiontotta: világosan meg fogjuk érteni, hogy a kenyérnek és bornak ezen tulajdonságai, az említett hasonlatosságnál fogva, kiválólag találhatnak amazokra.

Tehát a szakramentumnak nem az a fő-célja, hogy egyszerűen a Krisztus testét állítsa előnkbe, hanem inkább, hogy megpecsételje és megerősítse azt az ígéretet, a hol arról biztosít, hogy az ő teste valósággal étel, vére valósággal ital, melyek örök életre táplálnak minket; a hol az élet kenyérének nevezi magát, a melyből, a ki eszik, örökké él. És hogy ezt tegye, feladata a Krisztus keresztyéhez vezetni minket, a hol ez az ígéret valósággal megvalósult és minden részében betelt. Mert, ha ő magát az élet kenyérének nevezte, ezt a nevezetet nem a szakramentum-

és szótárát befejezte, tehát tizennégy esztendeig összesen 4226 rupiát, körülbelül ugyanannyi ezüstforintot kapott az angoloktól, a mi havonként alig tesz ki 20 forintot; és Csoma ez összegből nemcsak élt és ruházkodott, hanem fedezte utiköltségét, a szállítók honoráriumát, a szolgabért és díjat fizetett a lámáknak tanulásért és tibeti kéziratokért. Ennyiért jutott Anglia és az emberiség Csoma nagy művéhez, Bibet első alaposabb megismeréséhez.

1823. május 2-án elbúcsúzott Moorcrofttól, kivel az életben többé soha sem találkozott, 1825-ben állítólag megölték Bokharában. Junius 1-én Csoma megérkezett harmadizben Ladak tartomány Leh városába, átadta Moorcroft és segédje a delhii Mir Izzat Ullah leveleit s ajándékait a Kalon, vagyis első miniszter számára, a ki viszont nyolcz theát és ajánló levelet adott Csomának Ladak tartomány zangskari kerületében a yanglai lámához, a hova kilencz nap mulva megérkezvén, 1823. junius 26-tól 1824. október 22-ig, teljes 15 hónapig a zárdához tartozó egy szobácskában a tudós lámával és egy szolgáló társaságában lakott. Megtanulta a tibeti nyelvet s megismerkedett azon irodalmi kincsek nehányával, melyek 320 vaskos nyomtatott kötetben foglalvák s melyek az összes tibeti tudományosság és vallás alapjai. Ez időre nézve a sors reánk hagyta dr. G. E. Gerard angol kormányügynök egy, bár későbbben kelt levelét, mely akaratlanul bár, a regényíró tollával festi le Csoma ekkori életét és állapotát.

(Folyt. köv.)

ból vette magának — a hogy némelyek a dolgot megfordítva magyarázzák — hanem onnan, mert ilyenek adatott nekünk az Atyától és mert maga-magát ilyenek bizonyította meg, midőn a mi halandó emberi természetünknek részesévé lévén, minket az ő halhatatlan istenségének társaivá tett; midőn áldozatul adta magát, a mi kárhóztatásunkat magára vette, hogy minket saját áldásaival elárasszon; midőn saját halála által elnyelte és megsemmisítette a halált; midőn saját feltámadásában ezt a mi romlandó testünket, melyet magára vett vala, dicsőségre és romolhatatlanságra támasztotta fel. A szakramentum tehát nem teszi a Krisztust az élet kenyérévé, hanem a mennyiben emlékünkebe idézi, hogy ő kenyérré lett, a melylyel állandólag táplálkozunk: ezt a kenyeret izlelteti és kóstoltatja meg velünk. Egy szóval bizonyosokká tesz minket arról, hogy a mit Krisztus tett vagy szenvedett, tette és szenvedte a mi megelevenítésünkre. Aztán, hogy ez a megelevenítés örök, a mellyel vég nélkül táplálhatunk, gyámolítatunk és megtartatunk. Mert valamint Krisztus nem lett volna reánk nézve az élet kenyere, ha nem született volna, nem halt volna meg és nem támadott volna fel érettünk: azonképen most sem lehetne az, ha az ő születésének, halálának és feltámadásának ereje és gyümölcse örök és halhatatlan nem volna. Ha a szakramentumnak ezt a jelentőségét érdemlegesen megvizsgálták és kiemelték volna: bőségesen eleget találtak volna benne olyat, a mi kielégíthet minket és nem törtek volna ki azok a rettenetes meghasonlások, a melyekkel az egyházat úgy hajdan' mint még napjainkban is nyomoruságosan gyötörték, midőn kandi emberek azt akarják meghatározni, hogy mi módon van jelen a kenyérben Krisztus teste.

Isten ígéje.

Pál barátai.

(II. Tim. 4. 8—16.)

»Csak egyedül Lukács vagyom velem«. Ez rövid jelzése az apostol elhagyatott állapotának. Kreszcens Galáciába, Titus Dalmáciába ment. Így hát a megszokott kedves kör leapadván — szükséges, hogy az apostolt ismét a rokonlekek figyelmes gondossága vegye körül, mert ezáltal felüdül a lélek el-el szunyadozó indulatja, szárnyalást vet a Krisztus iránti odaadó szeretet és a Lélek újjá szülő ereje tölti el a sziveket. Ezért írja tovább az apostol: Márkust melléd vévén hozd el veled; mert nekem hasznos a szolgálatra.

Így lesz egész újra a megszűkülte kedves kör, kipótoltatván hiányzó tagjai. E nagy vágyakozás Timotheus és Márkus után Pál lelkében a Krisztus iránt való igaz vonzódáson kívül, az őszinte, hív barátság épül fel. Lelkünknek közősen vonzó ereje a Krisztus szerete, keresztyén hitünk az a kapocs, mely a távolban is össze tartja őket. Ime ezek a keresztyén barátságok alapjai; — hív barátságuk világos magyarázója.

És minden keresztyén barátságnak ilyennek kell lennie. Nem az a hideg név, a melyet olyan gyakran használnak szél-tibe-hosszába; nem az a hang, a melylyel a lakodalom házigazdája szólítja meg a viseltes ruhájú embert (Máté XXII. 12): hanem az olyan érzület, mi lakozott Jonáthán és Dávid lelkében mivel hogy ők lélek szerint szerették egymást. (I. Sám. 18. 3.); olyan szövetség, melyet kötött a Tirusnak királya, Hiram Salamonnal a templom építésére, mert szerette vala [Hiram] . . . minden időben (I. Kir. V. I.) olyan gondoskodás, melyet tanítottak az ázsiai főemberek épen Pál apostallal szemben, amaz efezusbeli háboruságban, mikor Demeter és társai halálra akarták keresni, »kérék, hogy a piacra ne menne.« (Csel: 19. 31.).

Az sem barátság mindig, a melylyel a sze-

ródes egy érdekük véghezvitele barátokká teszi őket: ez érdek a Jézus megöletése. (Luk. XXIII. 12.).

Egyenlők barátságának alapja a közös érdek; ez vezethet jóra is, rosszra is, épen ezért értékük nagyon változó. Igaz, hogy a leggyakoribb; — de olyan is, mint a legkisebb értékű pénz, leginkább elkopik.

Az igazán hiv barátságnak példái közöttünk is nagyon ritkák, a történelem is keveset mutat, de e kevés között egyetlen az igazán felséges, amit János mond: »Nincsen senkiben nagyobb szeretet annál mintha valaki az ő életét adja barátaiért« (Ján. 15. 13.) Erre pedig egyetlen példát tudunk: a Jézusét. Ő hiv volt mindhalálig, barátunk is, halálunkig. Ő könnyeket hullatott Lázár felett (Ján. XI. 36.), mert barátja volt. (Ján.

SZERB KORONÁZÁSI MENET.

rencsés és gazdag emberhez ragaszkodnak nagyon sokan, mert »még az ő felebarátjának is utálatos a szegény; a gazdagnak pedig sok barátjai vannak« (Péld. 14. 20.). Jób is effelől panaszkodik: »Az én barátaim ugyan elidegeníték magukat éntőlem« (Jób. 19. 13.). Jeremiás azért is hullatja könyeit siralmasan: »Kiáltottam az én barátaimat; de ők megcsalának engemet«. (Sir. I. 19.)

A hiv barátság leggyakrabban az egyenlők között a legszorosabb, mert itt nyilvánulhat csak őszintén a léleknek minden indulatja, ha a rosszban is. Förtelmes példa erre a Támár históriája, a melyben a tervet egy szintén előkelő ifjával Jonadákkal főzi ki Ammon. — Lelkünket meggyönyörűséggel tölti el épen így tekintve a dolgot az a pár szó, mit a Kornelius történetében olvassunk: »Kornelius pedig várja őket (Pétert társaival) egybegyűjtven rokonait és barátait«. (Csel. 10. 24.). Ép így egyenrangú lévén Pilátus és He-

XI. 3.). Életét barátaiért adta (Ján. 19. 12.), mert szerette őket. És mindannyian bejuthatunk az ő barátságába (Máté 11. 28.) csak, mi fogadjuk erőssen szívünkbe azt a keretet, melylyel ő van velünk szemben. Így földi barátságunk nemes lesz, mint az apostolé, hiveségünk, megáll, és nem rendül meg mert szilárd fundamentuma a Krisztus evangéliuma.

(Feketelak.)

Osváth Lajos.

Hazai krónika.

— 1904. okt. 20. —

Országgyűlés. Október hó 11-én a kérvények tárgyalása alkalmával szőnyegre került a Rákóczi és Thököli hamvainak hazaszállítása is. Mint tudjuk Rákóczi hamvai Kassán, a Thökölié pedig Kézs-

márkon fognak elhelyeztetni. A hazahozatal időpontjára nézve *Tisza* azt mondta, hogy az a jövő tavasszal fog megtörténni. Addig a kiadási tárgyalások lefolynak. Ugyanakkor nagy nemzeti ünnepet fognak tartani mindkét helyen. *Okt. 12-én Perczel* elnök bejelenti, hogy a király döntött a kiadásokra nézve. Marad úgy mint eddig volt az aránykulcs. Az ellenzék kifogásolja a döntést, mert ez csak akkor történhetett volna meg, ha előbb a bizottságok letárgyalták a javaslatot. *Tisza* azt feleli, hogy a kényszer helyzet miatt kellett a felségnek dönteni. *Bethlen* Balázs gr. a takarmány hiány dolgában intézett kérdést a miniszterhez. *Tallán* földmívelési miniszter azt feleli, hogy általános inségről és takarmány hiányról szó sem lehet. Az őszi esőzések sokat javítottak a helyzeten. A kormány álláspontja az, hogy ne készpénzzel, hanem terménynyel nyújtson segílyt, hol arra szükség van. Nevezetes, hogy e nap jegyezte be *Tisza* István indítványát a ház indítványos könyvébe, a házszabályok módosítása iránt. *Október 13-án* nem volt gyűlés; *14-én* az ideiglenes olasz kereskedelmi szerződésről szóló javaslatot vitatták meg. Az ellenzék szónokai: *Krasznay* Ferencz, *Bernáth* Béla, *Okolicsányi* László nem fogadják el, mert az 1899. XXX. trvezikk megtiltja, hogy a kiegyezés előtt külállamokkal kereskedelmi szerződést kössenek. *Okt. 15-én* *Apponyi* Albert gr. hasonló képpen az olasz kereskedelmi szerződés ellen beszél, mely szerinte, visszaesést jelent. *Tisza* azt felelte, hogy az ellenzék az oka a bajnak, mely annak idején megcsinálta az obstrukciót és a miatt nem lehetett dolgozni. Az ország érdekeit mert meg kell védeni. *Okt. 17-én* *Polonyi* Géza szállott sikra nemzet jogaiért, melyeket, szerinte, *Tisza* el akar konfiskálni. Ezt már az ellenzék el nem nézheti. Ha kell, obstrukcióval is ellene kell állani. A vita tovább foly.

Világkrónika.

Japán-orsz háború. A száraz földön még véresebb csata nem volt annál, mely a mult héten folyt le *Jantai* és *Pönsziku* között. Az eddigi hírek szerint százezer oroszka vált harczképtelenné. Eleset 40—50 ezer, és megsebesült ugyan annyi. Hadi zsákmányul a japánok 160 ágyunál többet ejtettek. A japánok veszteségét 15—20 ezerre teszik. A muszkákat ez alkalommal a szó szoros értelmében szét verték a japánok. Vad futásban menekültek a muszkák; s ezek futását a japánok is igyekeztek kizsákmányolni; maga Kuropatkin is alig menekült meg. Egész sorfaluk állottak lángban, s hozzá még szörnyü égiháboru és jég-eső is volt. Kuropatkin támadása tehát csütörtököt mondott. Ugy hirlik, hogy mind őt, mind Alexejev helytartót vissza fogják hívni.

Port-Artur bevétele most már rövid idő alatt várható.

György szász király okt. 14-én meghalt 72 éves korában. Csupán két esztendeig uralkodott, s ez alatt is sok betegsége, s még több kellemet-

lensége volt. Különösen lehangolta, hogy a trónörökös nem élt jól feleségével, s utójára, Lujza hercegnő meg is szökött férjétől. Magyarországot a temetésen Ferencz Ferdinánd trónörökös képviselte.

A japánok régi háborúja Korea ellen. Az 1592-iki háborút Korea ellen a japánok harmincz-ezer emberrel kezdték meg. A háború lefolyása alatt a japánok az elesett koreai harczosok fejéről tizezer fület vágtak le, melyeket a diadal jeléül részint magukkal haza vittek, részint pedig külön e célra épül mauzoleumokban Koreában eltemettek. A fül-mauzoleumok most is fennállnak.

A legjobban fizetett orosz pap Szibériában évenként csak 2400 koronát kap, a szegényebb pópák pedig gyakran koldulni kénytelenek. Az orosz pap évenként 226 napig böjtölni tartozik, a szerzetesek pedig soha sem esznek húst.

Kuba szigetén évenként három buzatermést aratnak, a burgonya pedig egész esztendőn át bőven terem. Tíz kilós káposztafej ezen termékeny szigeten nem tartozik a ritkaságok közé.

Gyémánt-csempészet. A legnagyobb elővigyázat ellenére is a dél-afrikai gyémántbányákból évenként vagy 100 millió értékű drága követ lopnak el.

A legdrágább vadállat ez idő szerint a zsiráf és elefánt Egy-egy szép példány ára a helyszinén 24—28 ezer korona, afrikai elefántokért pedig 33—35 ezer koronát kérnek.

Egyházi élet.

Meghívó. Av udvarhelymegyei ref. egyházi értekezlet udvarhelyszéki fiókkőre 1904. november hó 3-án mátsfalvi ref. egyházközségben tartja őszi közgyűlését, a következő tárgysorozat mellett: 1. Reggel 9 órakor igazgató választmányi gyűlés az iskolában. 2. Reggel 10 órakor templomozás, végzi Biró Áron egyházi elnök és Lőrincz Áron farczádi lelkész. 3. Megnyitó, tartja Máthé Pál vil. elnök. 4. Titkári jelentés, előadja Veress Ferencz vil. titkár. 5. A helybeli egyház történelét felolvassa Mester János lelkész. 6. Felolvasás tartja Szabó Árpád ref. koll. r. tanár. 7. Egyházi titkár és jegyző választás. 8. Indítványok. 9. Téli felolvasások miként tartassanak? előadja: Lajos János. 10. A helybeli híveket templom előtt üdvözli Biró Áron egyh. elnök s kiosztja a vallásos iratokat.

Régi zsinatok határozatai.

Az 1576-ik évben tartott *hercegszöllösi* zsinaton a következő nevezetesebb határozatok hoztak a papokra és tanítókra nézve:

A főpüspök önön fejtől, a szeniorok hire, tanácsa és akarata nélkül semmit se tegyen; a tanítók vagy lekipásztorok az anyaszentegyház dolgaiban engedelmeskedjenek, jelesen, ha a szenior őket hivatja, vagy valahová küldi, abban is-

engedelmesek legyenek. Senki se prédikáljon és ne kereszteljen míg tudománya az anyaszentegyház előtt meg nem próbáltatik. Minden tanító ne csak prédikáljon, hanem tanítson is, hogy a gyermekek a keresztyénség fundamentumát megismerjék. A ki a zsinatról indokolatlanul elmarad: az tisztétől megfosztatik »valamint a tunya és hivalkodó prédikátor is, a ki csak vasárnap veszen könyvet a kezibe.« Minden héten háromszor kell prédikálni »ha többször nem is.« A lelkész esztendejét kitöltse és elmenetét a seniornak (esperes) akkor is hurré tegye.

A község csak olyan tanítót fogadjon, kinek mind *tudományáról*, mind *életéről* bizonyoságtévő levele van. Az iskolamesterek az ő pásztoruknak tisztességgel, és engedelemmel legyenek, s tisztókben hívén eljárjanak. Az ekkleziákat minden évben egyszer meg kell látogatni, hogy mind a tanítók, mind a hallgatók tudományáról és erkölcséről a látogatóknak tudakozása legyen. A keresztyén gyülekezetből kitiltandók »minden nyilvánvaló és czéges bűnben heverő emberek,« a kik kitiltatnak »addig be ne bocsátassanak, míg az Istent és keresztyéneket meg nem követik.« »Nők és férfiak az urnak vacsorájához gyakorta járuljanak.« A lelkészek a betegeket mgglátogassák és »Isten igéjének orvosságával gyógyítsák az ő lelküket.«

Mai képünkhöz.

Megemlékeztünk volt egyik közelebbi számunkban, hogy Szerbiában most folyt le a koronázási ünnepély. Mai képünk azt a jelenetet ábrázolja, midőn *Péter* király fényes kíséretével, fején az új koronával: végig halad az uton. Most van Péter király dicsősége tető pontján. Vajjon gondol-e arra, hogy az ő szerencse csillaga is alá tűnhetik, mint a meggyilkolt Sándoré? És vajjon gondol-e arra, hogy a földi királyoknak is meg kell jelenni a mennyei király előtt?

Vegyes hírek.

Reformáció évfordulója lesz a következő vasárnap. Bizonyára minden egyházközség megfogja ünnepelni ama napot, hogy megemlékezzék annak nagy egyházi, vallásos és közmívelődési jelentőségéről. A reformáció emlékűnnep igen alkalmas arra, hogy egyházunk hívei között a »Vasárnap« terjesztessék. Egyházak és lelkészek részére szívesen küldünk szét a meglevő és az okt. 30-iki számból. Minden egyes szám ára, csomagolással és postaköltséggel, 5 fillér. Ki a hány számot akar megrendelni: küldjön be a szerkesztő címére annyiszor 5 fillért és a reformáció emlékűnnepre megküldjük a »Vasárnapot«.

Korai öröm. Egy ausztriai lap azt ujságolta, hogy a hadügyminiszter megengedte, hogy a ka-

tonai ellenőrző szemléken kiki anyanyelvén jelentkezék, vagyis a »hier« helyett »jelen vagyok«-kal felelhessen. Egy másik osztrák lap most azt írja, hogy az öröm korai, mert a hadügyminiszteriumban erről mit sem tudnak. Elég kár!

Borzalmas tűzhalál. Vashideg kuton Gömös János 5 esztendő kis leánya borzalmas tűzhalálnak esett áldozatul. Az apja szénás szekeren játszadozva, egy szál gyújtóval fölgyújtotta a szénarakást, mely hamarosan lánggra lobbant. A kis leány az óriási máglyán halálát lelte. Ez is egyik eset a sok közül, hol a szülők nem vigyáznak eléggé gyermekeikre.

Mikes Kelemen hamvai hazahozataláról. Háromszék megyében mozgalom indult meg gr. *Mikes Kelemen* hamvainak hazahozatala iránt. Dr. *Szádeczky Lajos*, a kolozsvári egyetem tudós tanára ez ügyben most a következő levelet intézte egyik kolozsvári laphoz: Azt olvasom becses lapja mai számában, hogy *Mikes Kelemen* hamvai hazahozatalát Háromszékvármegye nemcsak elhatározta, hanem már gyűjt is erre a kegyeletes célra. Mindez nagyon szép volna, ha *Mikes Kelemen* hamvait egyáltalában lehetséges volna hazahozatni. A dolog úgy áll, hogy midőn *Mikes Kelemen* 1761-ben Rodoston meghalt — eltemették »a magyarok temető kertjében.« De ezt azóta beépítvén, a hamvakat az ottani sirokból kiszedték és egy közös sírban hantolták el az örmények temetőjében. Már most ki lesz az a mindentudó, a ki egy csonthalmaz közül, a *Mikesét* kiválogatja?! Jó volna a tulbuzgó honfitársakat figyelmeztetni, hogy olyanra ne gyűjtsenek, ami nem kivihető. Hazafiúi tisztelettel: Dr. *Szádeczky Lajos*.

A marosvásárhelyi ref. templomba ismeretlen tettesek behatoltak és a persely ládáját kirabolták. Nagy elvetemültség kellett még ezen gonosz tett végrehajtásához is.

Kovácsnán ismét meghalt egy asszony az új állami iskola pinczéjébe levő veszedelmes gázaktól. A szerencsétlen asszony *Vajna István* felesége volt. A hatóság miért nem csukatja be a veszedelmes pinczét?

Lotz Károly híres festő művész a múlt héten meghalt Budapesten. Idegen országból származott ide, de megtanulta magyar nyelvünket s a festészet terén igen szép emléket hagyott maga után.

Titokzatos eset foglalkoztatja mostanában Nagyváradot és környékét is. — A várostól pár kilométernyire van egy ódon kastély, mely egy külföldön élő gróf tulajdona. A nyár közepén elegánsan öltözött, borotvált arcú ur jelent meg a kastély felügyelőjénél s a gróf egy levelét adta át neki, melyben az állt, hogy az érkező vendégeknek engedjen teljesen szabad rendelkezést. A levelet hozó ur butorokat, szőnyeget hozatott, szakácsnét fogadott. Végre megérkeztek az Erdély felől jövő gyorsvonaton a várt vendégek is: nagyuri kinézésű férfi és egy lefátyolozott hölgy. A vendégek igen caendeszen viselkedtek, sőt szobáikat sem hagyták el. Ejjelenként azonban gyakran

mulatozás zaja hangzott. A felügyelő végre nyugtalan lett s levelet írt a grófnak, de választ nem kapott. Levelek, csomagok gyakran érkeztek a kastélyba, de mindig a borotvált képű ur — a komornyik — címére. Egy ízben azonban a felügyelő egy széttépett levélboríték foszlányai közt a román királyi monogramra akadt. Egy szép napon eltűntek a titokzatos vendégek s megjött a gróf válassza is, amelyben az állt, hogy a felügyelő valószínűleg álmolta az egész historiát és ő — a gróf — semmi levelet sem adott senkinek. A felügyelő már a rendőrséghez akart fordulni, de ekkor megjelent két kevésbé barátságos idegen és alaposan ráijesztettek a felügyelőre; olyasmit emlegetvén, hogy a titokzatos vendégek egyike egy főherceg . . . Most azonban a szállított butorok stb-ért sorra érkeznek a számlák és a megszorult felügyelő törheti a fejét rajta, hogy ami a kastélyban történt, gáláns eset volt-e vagy zseniális rablókaland.

Gyilkosság Budapesten. Vojtasek Lajos egy félig vak, nyomorék ember leszurta öccsét Vojtasek Józsefet. Igen nagy biztossággal szurta a kést a szívébe, úgy, hogy a 19 éves erőteljes fiatalember azonnal meghalt. Igen nagy oka volt rá: 2 korona fölött összevesztek; természetesen a pálinka is közbenjáró volt. A szerencsétlen testvérek különben jó családból valók. Anyjuk Holdházi Anna, kinek nővére Holdházi Mária, József főherceg családjánál udvarhölgy volt és fivére néhai Holdházi püspök.

A szemgyógyítás új módja. Londonból az a hír érkezik, hogy dr. Steffen Smith, szemorvos, meglepő új módját találta föl a rövid- vagy meszeslátás s egyéb szembajok meggyógyításának. Smith kezelése minden szemüveget fölöslegessé tesz, az új gyógy mód teljesen fájdalom nélküli s naponta csak pár percet vesz igénybe. Új gyógy módjával állítólag meglepő sikereket ért el s az általa kezelt eseteknek csak 3 százalékában nem mutatkozott teljes eredmény. Egyelőre még nem újjonghatunk, mert minden újabb orvosi találmánnyal szemben jogos a kételkedés.

Megfuladt tolvajok. A pozsonymegyei Patonya községben különös eset történt e napokban. Rojcsik Mihály és Szelő János patonyai lakosok Horonyi Péter gazda embernek a szőlőhegyen lévő pinczéjébe mentek vasárnap éjjel, hogy onnan egy hordó bort elemeljenek. A sötétségben azonban, a mikor a pinczelépcsőn lehaladtak, leütötték azt a karót, melylyel a pincze ajtaját kitémasztották s az lecsapodott. A két tolvajt másnap reggel megfuladva találta meg a pincze tulajdonosa, Horonyi Péter. Megállapították, hogy Rojcsikot és Szelőt a kiömlött széngáz ölte meg. A vizsgálat során gyanu merült fel Horonyi Péter ellen, hogy ő zárta le az ajtót a két bortolvajra. Horonyi ugyanis azon az éjjel kint aludt a présházban és valószínűleg felébredt az ajtó lezuhanására s kívülről lezárta az ajtót. Horonyi azonban azt állítja, hogy az ajtó magától záródott le s azért nem tudtak a tolvajok kimenekülni.

Az esetről értesítették a királyi ügyészséget s a további vizsgálat lesz hivatva kideríteni a valódi tényállást. A két elhalt ember 11 árvát hagyott maga után.

Hogyan nevelik a japán gyermekeket. A kis sárga népfaj a kelet-ázsiai véres háboruban ugyancsak kitesz magáért. Senki se hitte volna, hogy ezek a külsejükre nézve csenevész emberek ilyen önmehtagadásra, és ilyen nélkülözésekre és ilyen hőstettekre képesek. Talán érdekes tudni, hogy a japán nép hogyan neveli hőseit. A japán anya kivétel nélkül, akár gazdag akár szegény, maga táplálja csecsemőjét. A dajka fogalma Japánban ismeretlen. Nem ismernek ott sem bölcsőt, sem gyermekkocsit, mert az anya, vagy a testvér a kis gyermeket egyszerűen a hátán hordozza. Így az anya munkát is végezhet s a gyermek mégis állandó felügyelet alatt van. Azonkívül a sok szabad levegő jól hat a gyermek testi fejlődésére. A sok látnivaló pedig, amely úton-útfélen akad, gyorsan fejleszti szellemi képességeit. Csak a leggazdagabb családokban bizzák a gyermeket ápolónőre. A gyermeket születése után egy héttel névvel látják el. A nevekről anyakönyvet vezetnek. A névnek rendszerint valami értelme, jelentősége van. A gyermek nevét s szülőinek lakhelyét egy érczlapra vésik s ezt a gyermek ruhájára erősítik. A névadást követő 23-ik napon a gyermeket a templomba viszik s valamely istenség oltalmába ajánlják. A gyermekek igen korán kerülnek az iskolába, ahol nagyon gondosan megválogatott tanítók felügyelete alatt állanak. A testi fenyték úgy a házból, mint az iskolából teljesen ki van zárva.

Olvasóinkhoz.

Új előfizetést nyitunk a „Vasárnapra“ október 1-től, december 31-ig. E három óra az előfizetési ár csupán egy korona.

Hátrálékos előfizetőinket felkérjük, hogy esedékes előfizetési díjaikat sziveskedjenek beküldeni, hogy a nyomdával mi is elszámolhassunk.

Előfizetési pénzek Becsek D. Fia könyvnyomdájába küldendők Székelyudvarhelyre, Árpád-utca 3. sz.

Szerkesztőség.

